

KAJ LAHKO STORIMO SAMI?

Posledice, ki jih v družbi zaznavamo zaradi podnebnih sprememb, imenujemo podnebna kriza. Bolezni, ki jih prinašajo onesnaževanje zraka zaradi sežiganja fosilnih goriv, smrti in lakote zaradi stopnjevanja vročinskih valov, poplav in neviht ter naraščajoča morska gladina, ki uničuje domove, povzročajo uničjoče posledice, na kar opozarja tudi Svetovna zdravstvena organizacija - WHO. Pri reševanju podnebne krize so v prvi vrsti potrebne sistemski spremembe na globalni ravni. Politiki morajo sprejeti ukrepe za ukinitev uporabe fosilnih goriv, zaščito ekosistemov, pravičnega zelenega prehoda, prenove infrastrukture in spodbujanja javnega železniškega in avtobusnega prometa, ukinitev intenzivne živinoreje in prehod v sonaravno kmetijstvo, višjo obdavčitev onesnaževalcev itd.

Kot članica EU se je Slovenija glede okoljske politike zavezala k upoštevanju razpoložljivih znanstvenih podatkov. Zadnje posebno znanstveno poročilo Medvladne skupine za podnebne spremembe (IPPC) iz leta 2022 opozarja, da se povišanje povprečne globalne temperature ozračja glede na predindustrijsko dobo na več kot 1,5 stopinje pričakuje že v naslednjih 20 letih, zato so takojšnji ukrepi na področju zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov ključnega pomena za zmanjšanje vplivov, tveganj in ranljivosti držav. Naša dolžnost je, da od politike te ukrepe zahtevamo.

Kaj pa lahko še storimo same-i?

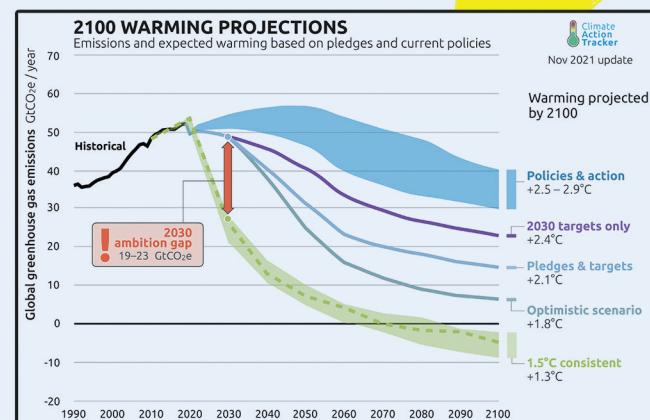
- V lokalni skupnosti se priključimo skupinam, ki se ukvarjajo s preprečevanjem podnebnih sprememb v mestu in s prilagajanjem mesta nanje
- Posadimo mini urbane gozdčke
- Preidemo na rastlinsko prehrano
- Uporabljajmo javni železniški in avtobusni prevoz
- Uporabljajmo sončno energijo
- Ne potujemo z letali (oz. letalo uporabljajmo le enkrat na dve leti)
- Ne podpirajmo množične tekstilne industrije, kupujmo manj oblačil
- Izdelke ponovno uporabljajmo in jih reciklirajmo
- Nove mobilne telefone, tablice in računalnike kupujmo le takrat, ko se ti dokončno pokvarijo. Razmislimo, ali potrebujemo toliko elektronskih naprav
- Varčujmo z električno energijo.

KAJ SE BO ZGODILO V PRIHODNOSTI?

Znanstveniki so glede na pretekle podatke naredili projekcije za prihodnost. Obstaja več scenarijev, glede na to kako bomo ukrepali v nekaj ključnih letih, ki sledijo.

Če bi želeli globalno segrevanje omejiti na 1,5°C, kakor je bilo predvideno na Pariškem sporazumu, bi morali zmanjšati emisije CO₂ za 45% do leta 2030 ter doseči net nič do 2050.

Spodnji graf prikazuje več scenarijev zmanjšanja emisij, v vsakem primeru je razviden predviden dvig temperature.

Pripravljeno v okviru
»Prostovoljskega dela mladih za mlade«
Pekarne Magdalenske mreže Maribor.

Besedilo: Andelija Lazarević,
Gaja Babič Čukanović, Jakob Sever Klasinc,
Lara Podgoršek, Nika Poderžan, Staša Korpič,
Viktorka Cvetanova, Vitan Lesjak
Oblikovanje: Vita Kolar

April 2022

petrinjski dvor
• AMBICIJSKI DOM MARIBOR •

MESTNA OBČINA
MARIBOR

m
MadiMaribor

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTROVZA ZA KULTURU, ZDRAVSTVO, ZANOSITV, KULTURNO IN ŠPORT
URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

MOViT

EVROPSKA
SOLIDARNOSTNA
ENOTA

ŠTOPARSKI VODNIK

OB KONCU ZEMLJE

VSE KAR MORAMO VEDETI
O OKOLJSKI KRIZI

ZAKAJ SE PODNEBNE SPREMEMBE DOGAJajo?

Alarmantne razsežnosti podnebnih sprememb so znanstveno dokazane in zahtevajo takojšnje ukrepanje, če želimo preprečiti nepovratno poslabšanje pogojev za življenje na Zemljici.

Slovenija se segreva dvakrat hitreje od svetovnega povprečja. Suše, vročinski valovi, poplave in neurja so vse pogostejši in vse bolj intenzivni.

Pri podnebnih spremembah gre v osnovi za preprosto fiziko. Molekule nekaterih plinov, ki jih imenujemo toplogredni plini, lahko vibrirajo v različnih smereh, zaradi česar ne prepustajo določenih valovnih dolžin svetlobe.

Vzemimo za primer ogljikov dioksid, ki predstavlja 80 % vseh toplogrednih plinov.

CO₂ lahko vibrira v treh različnih smereh. Fotoni, ki pridejo od Sonca, lahko nemoteno dosežejo Zemljino površje, a ko se od njega odbijejo, se njihova valovna dolžina spremeni v infrardečo. Odbiti fotoni nato trčijo v molekule CO₂, ki zaradi vibriranja absorbirajo infrardečo svetlobo in jo nato oddajo v različne, naključne smeri. Večji del toplotne zate ostane v atmosferi, namesto da bi jo zapustilo in ta pojav imenujemo učinek tople grede.

Ostali toplogredni plini (kot so metan, ozon, voda,...) delujejo na enak način, a jih je v ozračju precej manj. Nekaj ogljikovega dioksida absorbirajo rastline in morje, nekaj se ga shrani v kamnine, ki s CO₂ reagirajo, večji del pa ga ostane v atmosferi, ki je ne zapusti tisoče let.

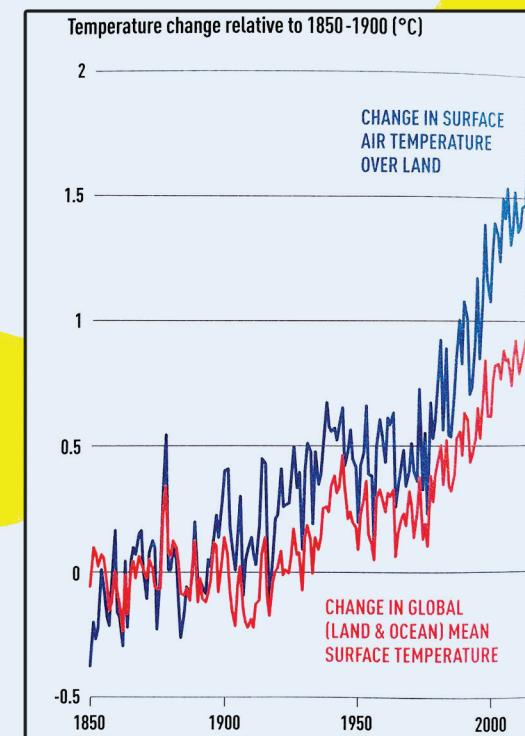

KAKŠNE DOKAZE IMAMO?

Podnebne spremembe se dogajajo in neizpodbitno je, da smo za to krivi mi.

Obstaja mnogo korelacij med povečanjem toplogrednih plinov in dvigom temperature, izginjanjem ekosistemov in količino naravnih katastrof, zato politiki ne bi smeli več zapravljati časa z debato glede tega ali podnebne spremembe obstajajo ali ne, temveč nemudoma ukrepati, saj nam voda že krepko teče v grlo.

Spodnji graf prikazuje dvig temperature od leta 1850, zato politika ne sme več zapravljati časa in mora takoj sprejeti ukrepe, da prepreči podnebno katastrofo in zagotovi pravičen prehod v brezoglično družbo.

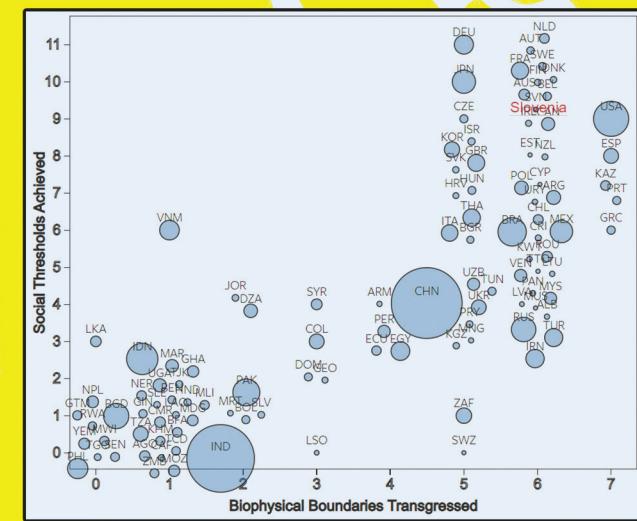
vir: <https://ipcc.ch/>

KATERE DRŽAVE NAJBOLJ PRISPEVAJO K PODNEBNIM SPREMEMBAM IN KATERE BODO BOLJ NASTRADLE?

K podnebnim spremembam daleč najbolj prispevajo razvite države, ki pa lahko najlažje premagujejo njihove posledice. Ker podnebne spremembe seveda niso omejene na državo, ki je kriva za njihov obstoj so posledic najbolj deležni ti nerazvite države in države v razvoju, ki se z njimi spopadajo mnogo teže.

Spodnji graf prikazuje razmerje med kakovostjo življenja in količino emisij, ki jih (trenutno) proizvaja določena država.

Velikost kroga pomeni število prebivalcev.

vir: <https://goodlife.leeds.ac.uk/national-snapshots/challenge/>

